

THE SARUM RITE
Breviarium Sarisburiense cum nota.

Tome B.
Fasciculus 48.
Pagine 1880-1893.

Hystoria Judith.

Edited by William Renwick.

HAMILTON ONTARIO.
THE GREGORIAN INSTITUTE OF CANADA.
MMXI.

The Sarum Rite is published by The Gregorian Institute of Canada/L'Institut grégorien du Canada, c/o School of the Arts, McMaster University, 1280 Main Street West, Hamilton, Ontario, Canada L8S 4L8. The Gregorian Institute of Canada is affiliated with the School of the Arts, McMaster University.

The Sarum Rite is distributed over the internet through.pdf files located at:
www.sarum-chant.ca

This document first published July 1 2011.

Revised October 2011, July 2022.

All rights reserved. This publication may be downloaded and stored on personal computers, and may be printed for purposes of research, study, education, and performance. No part of this publication may be uploaded, printed for sale or distribution, or otherwise transmitted or sold, without the prior permission in writing of the Gregorian Institute of Canada.

The Gregorian Institute of Canada/L'Institut grégorien du Canada is a charitable foundation registered by the Federal Government of Canada.

www.gregorian.ca

© The Gregorian Institute of Canada, 2011.

[*Hystoria Adonáy.*]

Regula de hystoria Adonáy. incipienda ubi sunt due commemorationes scilicet de festo loci et de sancta Maria.

¶ Littera dominicalis **A**. Octavo kalendas Octobris tota cantetur hystoria et in ij. et in v. feria fiant commemorationes, *R*. feriale non dicitur.

¶ Littera dominicalis **B**. vij. kalendas Octobris tota cantetur hystoria et memoria tantum de sancto Firmino, iij. feria et iij. fient commemorationes et *R*. feriale non dicitur.

¶ Littera dominicalis **C**. vj. kalendas Octobris tota cantetur hystoria et memoria tantum de sanctis Cypriano et Justina et iij. feria et sabbato fiant commemorationes et *R*. feriale non dicitur.

¶ Littera dominicalis **D**. v. kalendas Octobris tota cantetur hystoria cum memoria tantum de martyribus Cosma et Damiano, feria ij. et sabbato fient commemorationes et *R*. feriale non dicitur.

¶ Littera dominicalis **E**. xj. kalendas Octobris inchoetur hystoria cum memoria privatim, j. memoria de sancto, postea de dominica et de Trinitate et nulla fiet processio, et in dominica ad ij. vespas sancti Mathei fiat solennis memoria de sancto Mauricio sociisque ejus : et iij. iij. et vj.¹ feria cantentur responsoria de hystoria cum responsorio feriali in iij. nocturno et festa in his feriis contingentis omnino pretermittantur : et feria v.² et sabbato fiant commemorationes cum memoriis de sanctis.

¶ Littera dominicalis **F**. x. kalendas Octobris tota cantetur hystoria et festum sancti Mauricii sociorumque ejus differatur in crastinum : et fiat memoria de sancta Tecla, et in feria iij. et sabbato fiant commemorationes et *R*. feriale non dicitur.

¶ Littera dominicalis **G**. ix. kalendas Octobris tota cantetur hystoria et memoria tantum de sancta Tecla : et ij. feria et vj. fient commemorationes et *R*. feriale non dicitur.

[Hystoria Adonáy.]³

6. **A.** **¶** *Adonáy.* Littera dominicalis **A.** viij. kalendas Octobris tota cantetur hystoria. In laudibus omnes antiphone.
⁴Feria 2. 3. et 5. de commemorationibus.
Feria 4. de martyribus [Cosma et Damiano].⁵ 3. *R̄.* *Hec est vera.*
Sabbato de S. Hieronymo. Et legatur omelia ad matutinas sicut in die Ambrosii, scilicet *Predixerat Dóminus.*
6. **B.** **¶** Littera dominicalis **B.** vij. kalendas Octobris tota cantetur hystoria et memoria tantum de sancto [Firmino]⁶ et de Trinitate. In laudibus omnes antiphone.
Feria 2. 3. et 4. de commemorationibus.
Feria 6. de S. Hieronymo. Omelia ut supra in **A.**
6. **C.** **¶** Littera dominicalis **C.** 6. kalendas Octobris tota cantetur hystoria et memoria tantum de martyribus [Cypriano et Justina]⁷ et de Trinitate. In laudibus omnes antiphone.
Feria 2. 3. et sabbato de commemorationibus.
Feria 5. de S. Hieronymo et legatur omelia ut supra in **A.** 2. vespere erunt de S. Hieronymo et solennis memoria de S. confessoribus [Remigio Germano Vedasto et Bavone]⁸ et de S. Meloro.
6. **D.** **¶** Littera dominicalis **D.** v. kalendas Octobris tota cantetur hystoria et memoria tantum de martyribus [Cosma et Damiano]⁹ et de Trinitate. In laudibus omnes antiphone.
Feria 2. 6.¹⁰ et sabbato de commemorationibus.
Feria 4. de S. Hieronymo : ad matutinas omnia ut supra in **A.**
6. **E.** **¶** Littera dominicalis **E.** 21. die Septembris de S. Matheo, memoria de S. Laudo, de dominica et de Trinitate sub silentio [et]¹¹ nulla processio. [Ad missam memoria de sancto Laudo et de omnibus sanctis.]¹² Ad 2. vesperas de apostolo fiat memoria de dominica sub silentio, deinde memoria de martyribus [Mauricio &c.]¹³ solleniter.
Feria 2. de martyribus [Mauricio et sociis],¹⁴ ix. lectiones. Ad 2. vesperas nichil de S. Tecla nisi ad vesperas et ad matutinas de S. Maria.
Feria 3. 4. et 6. de feria cum *R̄.* hystorialibus [et responsorio feriali missa dominicalis dicitur in iij. feria, in iiij. feria epistola et evangelium ejusdem ferie]¹⁵ et in 6. feria dicitur responsorium feriale, missa *Salus pópuli.* et nichil de martyre nisi

memoria ad vespervas et ad matutinas de S. Maria.

Feria 5. et sabbato de commemorationibus et in hac ebdomada nichil de 3. commemoratione.

6. **ƿ**. **¶** Littera dominicalis **ƿ**. xxij. die Septembris tota cantetur hystoria. Ad 1. vespervas que erunt de apostolo [Matheo],¹⁶ memoria de dominica, de Trinitate sub silentio sine processione. In laudibus omnes antiphone et festum S. Mauricii differatur in crastinum. 2. vespere in dominica erunt de dominica et memoria de martyribus [Mauricio et sociis]¹⁷ et de S. Tecla.

Feria 2. de martyribus [Mauricio &c.]¹⁸ et tantum memoria de virgine [S. Tecla].¹⁹ Vespere erunt de martyribus et memoria de commemoratione.

Feria 3. 4. et sabbato de commemorationibus.

6. **¶**. **¶** Littera dominicalis **¶**. ix. kalendas Octobris tota cantetur hystoria. Ad 1. vespervas que erunt de martyribus [Mauricio et sociis],²⁰ memoria de S. Tecla, de dominica, de Trinitate et processio. Ad matutinas tantum memoria de virgine [S. Tecla]²¹ et de Trinitate. In laudibus omnes antiphone. 2. vespere erunt de dominica et memoria de commemoratione.

Feria 2. 3. et 6. de commemorationibus.

¶ *Dominica j. post xij. kalendas Octobris.*

Ad j. vespervas.

Ant. Benedictus. [352].

Ps. Ipsum. (cxliij.) [352].

Capitulum. Benedictus. [357].

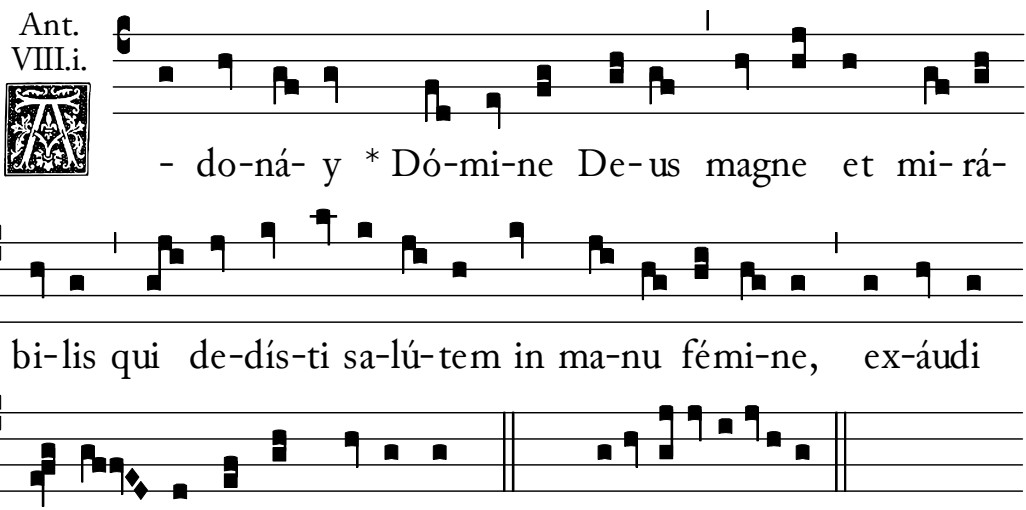
℞. Dómine Rex. [ij. de matutinas.]²² 1885.

Hymnus. O lux beáta Trínitas. [359].

℣. Vespertína orátio ascéndet. [359].

AS:320; 1520:39v; 1531:194r.

Ant.
VIII.i.

1286.

- do-ná- y * Dó-mi-ne De-us magne et mi-rá-
bi-lis qui de-dís-ti sa-lú-tem in ma-nu fé-mi-ne, ex-áudi
pre-ces servó-rum tu-ó-rum. *Ps.* Magní-ficat. 69*.

¶ *Ad matutinas.*

Invitorium. Laudémus nomen. [4].

Ps. Veníte. *ut supra in hystoria* Si bona. 4*.

In j. nocturno.

Ant. Pro fidei méritis. [2].

Ps. Beátus vir. (j.) [2].

℣. Memor fui. [24].

¶ Hoc die incipiatur liber Judith : et legatur per ebdomadam quando de temporali agitur.

Lectio j. Legenda i. Judith j. (5.)

Abuchodonósor rex Assyri-
órum qui regnábat in Nínive
civitate magna : misit ad
omnes qui habitábant in Cilícia, et
Damáscó, et Líbano, et ad gentes que
sunt in Carmélo et Cedar, et

inhabítantes Galiléam in campo
magno Esdreton,²³ et ad omnes qui
erant in Samária et trans flumen
Jordánem usque²⁴ Hierúsalem et om-
nem terram Jesse, quoúsque
pveniátur ad montes Ethiópie.

AS:320; 1520:39v; 1531:194r.²⁵

6043. 1. Resp.
III.

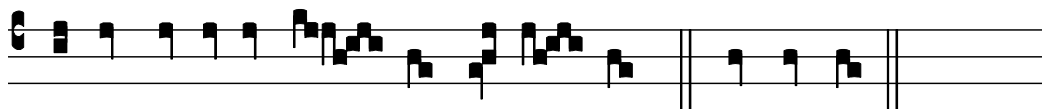
- do-ná-y * Dómi-ne De- us magne et

mi-rá- bi- lis qui de-dís-ti sa-lú-tem in ma-nu

fé- mi- ne. †Ex-áudi pre- ces servó- rum

6043a. tu- ó- rum. ✠. Be-ne-díc- tus es Dómi-ne qui

non de-re-línquis pre-su-méntes de te, et de su-a vir-

tú-te glo-ri- ántes hu-mí- li- as. †Ex-áudi.

Lectio ij. (Judith j. 10.)

AD hos omnes misit nuncios Nabuchodonosor rex Assyriorum, qui omnes uno animo contradixerunt, et remisérunt eos vacuos ac sine honore abjecerunt. Tunc indig-

natus est Nabuchodonosor rex ad omnem terram illam : et jurávit per regnum et thronum suum quod defenderet se de omnibus regionibus his.

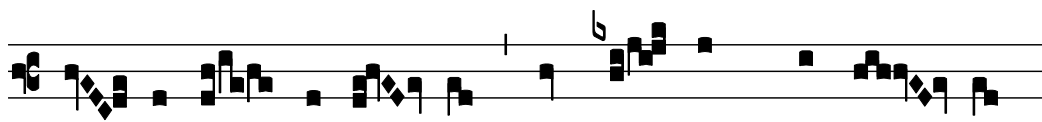
AS:321; 1520:40r; 1531:194r.²⁶

2. Resp.
II.

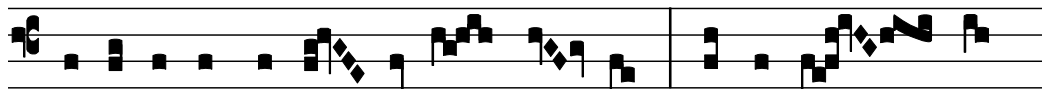

6511.

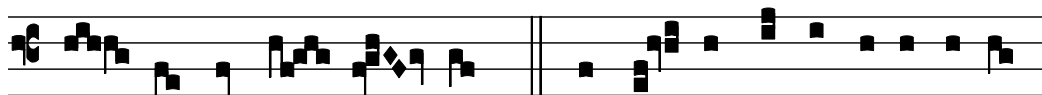
O-mi-ne Rex * omni- po-tens in di-ti- óne tu-a

cunc-ta sunt pó-si- ta, et non est qui pos- sit

re-síste-re vo-lun- tá-ti tu- e. †Lí-be-ra nos

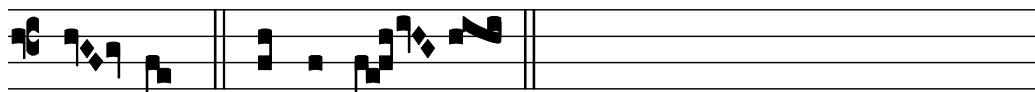
6511a.

prop- ter nomen tu- um. ✠ Ex-áu-di Dómi-ne o-ra-ti-

[194v.]

ónem nos-tram : et convérte luctum nostrum in gáu-

di- um. †Lí-be-ra.

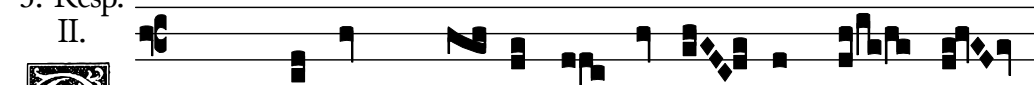
Lectio iij. Judith ij. (4.)

Tunc vocávit Holoférnem príncipem milítias sue et dixit ei, Egrédere advérsus omne regnum occidéntis : et contra eos precípue, qui contempserunt impérium meum. Non parcet óculus tuus ulli regno :

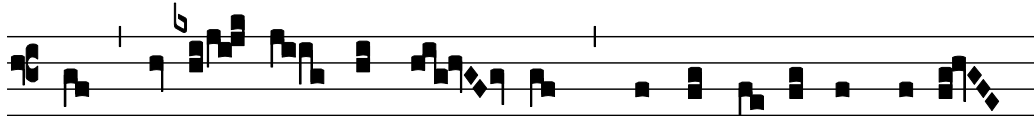
omnémque urbem munitam subjúgabis michi. Tunc Holoférnes vocávit duces et magistrátus virtútis Assyriórum : et dinumerávit viros in expeditiónem, sicut precépit ei rex.

AS:321; 1520:40r; 1531:194v.²⁷

3. Resp.
6488. II.

Omi-ná-tor * Dó-mi-ne ce-ló- rum et ter-

re, Cre-á- tor aquá- rum, Rex u-ni-vérse cre-a-

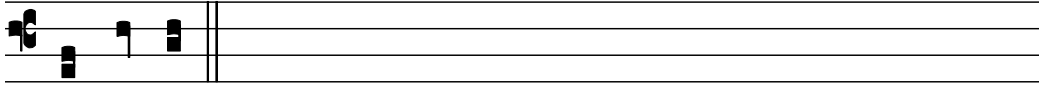

tú-re tu- e. †Ex-áudi o-ra-ti-ó- nem servó- rum

6488a. tu- ó- rum. ✠. Tu Dó- mi-ne cu- i humí- li- um semper

et mansu- e- tó- rum plá- cu- it de- pre- cá- ti- o.

†Ex-áudi.

℣. Glória. 93*. †Exáudi.

¶ *In ij. nocturno.*

Ant. Natúre. [25].

Ps. Consérva. (xv.) [25].

℣. Média. [33].

Lectio iiij. Legenda 2. (Judith ij. II.)

ET profectus est Holofernes et
omnis exercitus, cum quadrigis
et equitibus et sagittariis : qui coope-
ruerunt faciem terre sicut locustas.
Et cecidit timor illius super omnes
inhabitantes terram.

Judith
iiij. (9.) Tantusque metus provinciis illis
incubuit : ut universarum urbium

habitatores principes et honorati
simul cum populis exirent in obviam
veniēti : excipientes eum cum co-
ronis et lampadibus ducentes choros
in tybiis et tympanis. Nec ista tamen
facientes ferocitatem ejus pectoris
mitigare potuerunt.

AS:321; 1520:40v; 1531:194v.²⁸

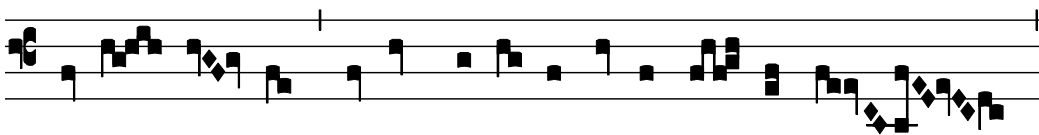
7684.

Pem in a- li- um * nunquam há- bu- i pre-ter in te

De- us Isra- el. †Qui i-rásce- ris et pro-pí-

ti- us e- ris et ómni- a peccá-ta hó- mi-num

7684a.

in tri-bu-la-ti-ó-ne di-mít-tis. ⁊. Dó-mi-ne De-us
 ce-li et ter-re : réspi-ce ad humi-li-tá-tem nos-tram.
 †Qui i-rásce-ris.

Lectio v. (Judith iij. 12.)

Am et civitates eorum destruxit : et lucos eorum excidit. Precéperat enim illi Nabuchodonósor rex, ut omnes deos terras extermináret : videlicet ut ipse solus diceretur deus terre²⁹ ab his nationibus que potuissent Holoférnis poténtia subjugári.

Tunc audiéntes hec filii Israel qui *(Judith iv.)* habitábant in terra Juda : timuérunt valde a fácie ejus. Tremor étiam et horror invásit sonsus eorum ne hoc fáceret Hierúsalem et templo Dómini : et quod fécerat céteris civitatibus et templis eárum.

AS:322; 1520:40v; 1531:194v.³⁰

6319.

5. Resp.
II.

Onfór-ta me * rex sanctó-rum princi-pá-
 tum te-nens. †Et da sermó-nem rec-tum et be-

ne so- nán- tem in os me- um. ⁊. Da no- bis
 Dómi- ne lo- cum pe- ni- ténci- e : et ne claudas o- ra
 ca- nénti- um te Dó- mi- ne. †Et da.

6319a.

Lectio sexta. (Judith iv. 3.)

ET miserunt in omnem Sa-
 máriam per circúitum usque
 Hiérico : et preoccupaverunt omnes
 vértices móntium, et muris circun-
 dedérunt vicos suos, et congrega-
 verunt fruménta in preparatióem
 pugne. Sacérdos étiam Eliáchim
 scripsit ad univérso qui erant contra
 Hésdrelon, que est contra fáciem
 campi magni juxta Dóthain : et
 univérso per quos tránsitus esse

póterat ut obtínerent ascénsus món-
 tium per quos via esse póterat ad
 Hierúsalem : ut illic custodírent ubi
 angústum iter esse póterat inter
 montes. Et fecérunt filii Israel :
 secúndum quod constitúerat eis
 sacérdos Dómini Eliáchim. Et
 clamávit omnis pópulus ad Dóminum
 instántia magna : et humiliavérunt
 ánimas suas in jejúniis et oratióibus
 ipsi et mulíeres illórum. Tu autem.

AS:322; 1520:41r; 1531:194v.³¹

6. Resp.
 II.

Audá-te * Dómi-num De- um nos-trum. †Qui non

7078.

7078a.

de-sé-ru-it spe-rán-tes in se : et in me ad-implé-vit
 mi-se-ri-cór-di-am su- am. ‡Quam promí- sit dó-
 mu- i Isra- el. ⁊. Laudá- te Dómi-num omnes
 gen-tes et col-laudá-te e-um om-nes pó- pu- li.
 †Qui non. ⁊. Gló- ri- a. 93*. ‡Quam promí- sit.

¶ *In iij. nocturno.*

Ant. Sponsus. [34].

Ps. Celi enarrant. (xviij.) [34].

⁊. Exaltáre Dómine. [40].

℞. [vij.]³² Tribulatióne. 1871.

℞. [viij.]³³ Nos álium. 1872.

Require hec duo responsoria in proxima dominica precedente.

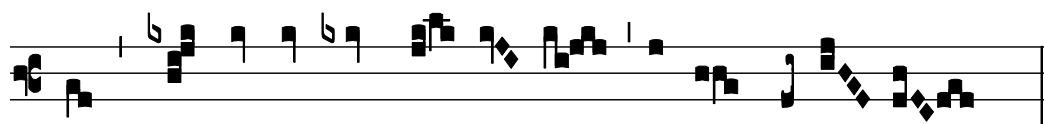
℞. *feriale.*

AS:322; 1520:41r; 1531:194v.³⁴

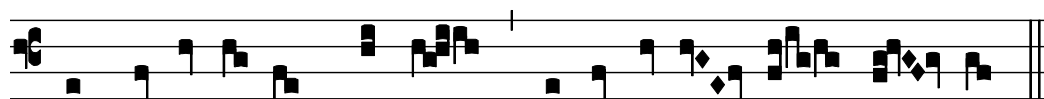
7193.

Resp.
II.

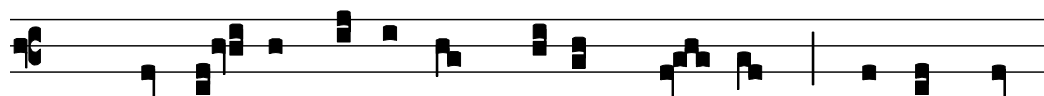
Os * qui in túrri-bus es- tis a-pé-ri-te por-

tas, Dó-mi-nus omní-po-tens fe-cit virtú-tem.

†Et victó-ri-am de-dit de i-nimí-cis nos-tris.

7193a.

∞. Laudá-te Dómi-num De-um nos-trum : qui non de-

sé-ru-it spe-rántes in se. †Et victó-ri-am.

∞. Gló-ri-a. 93*. †Et victó-ri-am.

¶ *Ferialis lectio j. Legenda 3. Judith v.*

Munciátum est Holoferni príncipi militie Assyriórum quod filii Israel preparássent se ad resisténdum : ac móntium itínera conclusíssent. Et furóre nímio exársit in iracúndia magna : vocavítque omnes príncipes Moab, et duces Ammon et dixit eis, Dicite michi quis sit pópulus iste qui

montána óbsidet, aut que et quales et quante sunt civitátes eórum, que étiam sit virtus eórum aut que sit multitúde eórum, vel quis rex militias illórum : quare pre ómnibus qui hábitant in oriénte isti contempserunt, et non exiérunt in óbviám nobis ut suscíperent nos cum pace. Tu autem.

Lectio ij. (Judith v. 5.)

Tunc Achior dux ómnium filiórum Ammon respóndens, ait, Si dignéris audíre dómine meus :

dicam veritátem in conspéctu tuo de pópulo isto qui in montánis hábitat, et non egrediétur verbum falsum ex

[195r.] ore meo. Pópulus iste ex progénie Chaldeórum est. Hi deseréntes ítaque cerimónias patrum suórum, que in multitudíne deórum erant : unum Deum celi coluérunt. Quotienscúnque autem preter ipsum

Deum suum álterum coluérunt : dati sunt in predam et [in]³⁵ gládium et in oppróbrium. Quotienscúnque autem penituérunt se recessísse a cultúra Dei sui : dedit eis Deus celi virtútem resisténdi.

Lectio iij. (Judith v. 24.)

Runc ergo mi dómíne perquíre si est álíqua iníquitas eórum in conspéctu Dei eórum, et ascendámus ad illos, quóniam tradens tradet illos Deus eórum tibi, et subjugáti erunt sub jugo poténtie tue. Si autem non

est offénsio pópuli hujus coram Deo suo : non potérimus resistere illis, quóniam Deus eórum deféndet illos, et érimus in oppróbrium univérsae terre. Tu.

¶ *Ferialis. Lectio j. Legenda 4. Judith vj. (1.)*

Ndignátus [est]³⁶ Holo-férnes veheménter : [et]³⁷ dixit ad Achior, Quóniam prophetásti nobis dicens quod gens Israel defendétur a Deo suo : ut osténdum tibi quia non est deus nisi

Nabuchodonósor, cum percussérimus eos omnes sicut unum hóminem, tunc et ipse cum illis gládio Assiriórum³⁸ intéribis, et omnis Israel tecum perditióné dispériet.

Lectio ij. (Judith vj. 7.)

Tunc Holoférnes precépit servis suis ut comprehénderent Achior et dúcerent eum in Bethúliam : et tráderent eum in manus filiórum Israel. Et accipiéntes eum servi Holoférnis profécti sunt per campéstria. Sed cum appropinquássent ad montána : exiérunt contra eos fundibalárii. Illi autem diverténtes a látere montis ligavérunt Achior ad arbórem má-

nibus et pédibus, et sic vinctum réstibus³⁹ dimisérunt eum : et revérsi sunt ad dómínium suum. Porro filii Israel descendéntes de Bethúlia : venérunt ad eum. Quem solvéntes duxérunt ad Bethúliam, atque in médium⁴⁰ pópuli illum statuéntes : percunctáti sunt quid rerum esset, quod illum vinctum Assírii reliquíssent.

Lectio iij. (Judith vj. 12.)

IN médio itaque seniórum et in conspéctu ómnium Achior dixit ómnia que fúerat locútus ipse ab Holoférne interrogátus : et quáliter pópulus Holoférnis voluísset propter hoc verbum interficere eum : et quemádmódum ipse Holoférnes irátus jússerit eum Israéлитis hac de causa tradi, ut dum vínceret filios Israel :

tunc étiam ipsum Achior dívérsis júbeat suppliciis interíre, propter hoc quod dixisset Deus celi defénsor eórum est. Cumque unívérsa Achior exposuísset : omnis pópulus cécidit in fáciem adorántes Dóminum : et commúni lamentatióne et fletu unánimes preces suas Dómino effuderunt. [Tu autem.]

Notes, pages 1880-1893.

- ¹ 'v.' Chevallon. [SB:mcccxi.]
- ² 'vj.' Chevallon. [SB:mcccxi.]
- ³ 1520:39r.
- ⁴ 'Fe. 2. 3. 4. & 5.' *Portif.* 1519. [SB:mcccxi.]
- ⁵ SB:mcccxi.
- ⁶ SB:mcccxi.
- ⁷ SB:mcccxi.
- ⁸ SB:mcccxi.
- ⁹ SB:mcccxi.
- ¹⁰ 'vi' *non habet* *Portif.* 1519. [SB:mcccxi.]
- ¹¹ 1520:39r.
- ¹² 1520:39r.
- ¹³ SB:mcccxiii.
- ¹⁴ SB:mcccxiii.
- ¹⁵ 1520:39v.
- ¹⁶ SB:mcccxiii.
- ¹⁷ SB:mcccxiii.
- ¹⁸ SB:mcccxiii.
- ¹⁹ SB:mcccxiii.
- ²⁰ SB:mcccxiii.
- ²¹ SB:mcccxiii.
- ²² 1520:39v.
- ²³ 'hesdreton' *Leg.* 1518. [SB:mcccxv.]
- ²⁴ SB:mcccxv. has 'ad' with the note " 'ad' *non habet Chevallon.*"
- ²⁵ 1520:39v. indicates flat at 'mi' of 'fēmine'. In BL-52359:210v. 'mirābilis' is set G.GFF.FDFGF.FE; 'salútem' is set GA.A.AGGF. BL-52359:210v. has no flats. PEN:145r. has no natural at 'tuórum'.
- ²⁶ In 1520:40r. 'convérte' is set CD.D.D. In PEN:145r. 'non est' is set DG.G; 'convérte' is set CD.D.D. BL-52359:210v. has no flat.
- ²⁷ 1520:40r. sets 'plácuít' D.D.D. In BL-52359:211r. 'Dominátor' is set A.A.CDE.D; 'Creátor aquárum' is set F.FGAGAB[.]A AGGE.FGEFEDE.ED; 'oratiónem' is set D.D.DC.DECD.CDCA. BL-52359:211r. has no flat.
- ²⁸ AS:321. has 'Spem in álio'. In BL-52359:211r. 'hóminum' is set DFDEF.CD.DCCAADCBCBABA.
- ²⁹ *Vulgate omits* 'terre'.
- ³⁰ In BL-52359:211r. 'principátum' is set D.F.FECD.DFGEFE. In PEN:145v. 'os' is set DFFFDCBCDCD.

³¹ 1520:41r. and SB:mcccxvii. both indicate the repeat after \mathcal{W} . 'Glória' to be '†Qui non'. AS:322. and PEN:145v. and BL-52359:211v. show this repeat to be '†Quam promísit'. In BL-52359:211v. 'qui non deséruit' is set F FGAGAB G.FG.F.F. In PEN:145v. 'Israel' is set D.FEFDED.D.

³² 1520:41r.

³³ 1520:41r.

³⁴ In BL-52359:211v. 'portas' is set FGFEFEFe.ED; 'omnípotens' is set B₁.AB₁CB₁AB₁AG.B₁GAB₁A; 'deséruit' is set DC.DE.D.D. In PEN:146r. 'inimícis' is set D.F.FEDCD.DFGFEFE; 'deséruit' has only three neumes: D.DE.D.

³⁵ *non habet Chevallon.* [SB:mcccix.] 'in' appears in Legent-1518:177r.

³⁶ *non habet Chevallon.* [SB:mcccix.] 'est' appears in Legent-1518:177r.

³⁷ *non habet Chevallon.* [SB:mcccix.] 'et' appears in Legent-1518:177r.

³⁸ 'Assyriórum gládio' *ed Vulg., cum Legend.* 1518. [SB:mcccix.]

³⁹ 'de réstibus' *Chevallon. cum Leg.* 1518. [SB:mcccix.]

⁴⁰ 'in médio' *Leg.* 1518. [SB:mcccxx.:mcccxx.]